

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

УДК 657.1:004.4:631.11(477)

ХОМОВИЙ С.М.

2serik2@ukr.net;

ТОМІЛОВА Н.О.

ntomilova1984@gmail.com;

Білоцерківський національний аграрний університет

ХОМОВИЙ М.М.

mhomovij@ukr.net;

Подільський державний аграрно-технічний університет

РЕАЛІЇ АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

На сьогодні впровадження санкцій до виробника та ряду дилерів одного з найбільш популярних програмних продуктів «1С: Бухгалтерія» в Україні поставило перед значною кількістю суб'єктів господарювання проблему вибору програмного забезпечення для ведення бухгалтерського обліку, яке було б дозволено для використання на території України.

У статті розглядаються можливості дозволених в Україні програмних продуктів для забезпечення бухгалтерського обліку. Аналіз програм «Парус-Бухгалтерія», «SAP», «Майстер : Бухгалтерія», «IP-PRO», їх функціональність та порівняння.

Огляд основних програмних продуктів, які широко використовуються на території України, показав, що не зважаючи на обмеження, більшість підприємств, зокрема й ті, що надають послуги з аутсорсингу, для ведення обліку продовжують користуватися програмою «1С: Бухгалтерія».

Визначено, що практичне застосування нового українського продукту «Майстер : Бухгалтерія», який претендує на право заміни програми «1С: Бухгалтерія», яка є забороненою в Україні, має необхідність адаптуватися до умов та характеристик сільського господарства на сільськогосподарських підприємствах.

Доведено, що серед усіх існуючих та дозволених для використання на українському ринку професійних програм обліку на сьогодні визнаний продукт «Майстер : Бухгалтерія».

Ключові слова: автоматизація, програма, комп'ютерні технології, форма обліку, бухгалтерський облік підприємства, «Майстер : Бухгалтерія».

doi: 10.33245/2310-9262-2018-143-2-115-121

Постановка проблеми. Облік є невід'ємною частиною функціонування будь-якого підприємства. Але в сучасних економічних умовах бухгалтерський облік неможливий без використання комп'ютера та програмного забезпечення. Зрештою, бухгалтерський відділ компаній за рахунок цього має можливість радикально скоротити витрати на облік, сподіваючись, що бухгалтерія зможе своєчасно та якісно звітувати перед фіскальними органами, працювати над оптимізацією платіжних схем і стати надійним постачальником фінансової інформації підтримуючи прийняття управлінських рішень [3, с. 4].

На сьогодні введення санкцій проти виробника і ряду дилерів одного з найпопулярніших продуктів «1С: Бухгалтерія» [10, с. 8] поставило перед великою кількістю суб'єктів господарювання проблему вибору бухгалтерського програмного забезпечення, яке дозволено в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі є досить багато робіт, які ретельно вивчають автоматизацію бухгалтерського обліку. Роботи українських учених – М.П. Войнаренко [1], А.М. Желєзняк [2], С.В. Івахненко [3], Г.Г. Кірейцева, В.О. Осмятченко [4], О. Павелчак-Данилюк [6], Я.В. Петренко [7], Т.А. Писаревська [8], Т.Б. Тимейчук [12], І.Б. Чернікова [13], Т.В. Шабельник [14] та О.І. Шара [15] присвячені використанню та впровадженню комп'ютерних програм у бухгалтерський процес. Серед зарубіжних науковців які займалися даною проблемою можна виділити Green David A., Benjamin M. Sand [16], Rainer Andreas, Rita Strohmaier [18], Thomas Edward Marshall, Sherwood Lane Lambert [20], Vysotskaya A., Prokofieva M. [21].

Але в літературі практично немає наукових робіт які пов'язані з аналізом та порівнянням нових українських продуктів даного напрямку.

Мета дослідження – аналіз дозволених на українському ринку сучасних автоматизованих облікових програм та обґрунтування переваг їх практичного застосування в господарській діяльності сільськогосподарських підприємств.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження питань розвитку автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах обумовили доцільність використання сучасних методів загальнонаукового та економічного пізнання суспільно-господарських явищ і процесів. У дослідженні було використано історичний, монографічний, статистичного аналізу та інші методи з метою виявлення найкращих національних автоматизованих облікових програм та їх слабких місць, котрі будуть в змозі при подальшому використанні покращити інформаційний потенціал господарських систем в Україні.

Основні результати дослідження. Процес автоматизації обліку спрямований на вдосконалення технології обліку та обробки економічної інформації, що зберігається як на папері, так і на електронних носіях [9]. Ефективне використання сучасних технологій автоматизації обліку в установах дозволяє забезпечувати раціональне використання наявних ресурсів. В умовах застосування комп'ютерних технологій та програмних продуктів для автоматизації бухгалтерського обліку відбувається системна трансформація бухгалтерського обліку, що супроводжується підвищенням якості та рівнем ефективності процесу управління. Застосування автоматизації програмного забезпечення значно покращує якість обробки бухгалтерської інформації в організаціях [8, с. 3]. Крім того, використання комп'ютерних технологій змінює зміст і організацію роботи бухгалтерського персоналу, зменшує кількість ручних операцій для обробки первинних документів, систематизацію бухгалтерських показників, заповнення реєстрів та форм звітності. Бухгалтерська робота стає більш креативною, спрямованою на організацію та вдосконалення бухгалтерських процедур [1, с. 183].

На підставі проведеного критичного аналізу наукової літератури ми вважаємо, що основними перевагами використання сучасних інформаційних технологій для автоматизації бухгалтерських процедур є:

- 1) обробка та збереження великої кількості бухгалтерської інформації в структурному плані;
- 2) можливість відбору необхідної інформації з великої кількості даних;
- 3) надійна та беззбиткова реалізація математичних розрахунків;
- 4) оперативне отримання даних, необхідних для прийняття управлінських рішень;
- 5) дубляж подібних по сенсу дій.

Використання засобів автоматизації дозволяє повністю вирішити проблему точності формування та ефективності надання бухгалтерської інформації для раціонального прийняття та впровадження ефективних управлінських рішень [13, с. 48].

Процес автоматизації бухгалтерського обліку також підвищує ефективність процедур, рівень якості та ефективності процесу управління в організації.

На нашу думку, для того щоб зробити раціональний вибір, ефективно впроваджувати та використовувати програмне забезпечення системи бухгалтерського обліку, підприємству необхідно враховувати ряд важливих характеристик:

1) специфіка діяльності (галузь, обсяг робіт тощо); 2) характеристики матеріально-технічної бази (кількості комп'ютерної техніки та програмного забезпечення); 3) наявність фахівців, які мають досвід роботи з програмними продуктами для автоматизованого обліку.

Слід зазначити, що сучасні організації мають не тільки «йти в ногу з часом», але докладно і критично аналізувати необхідність та доцільність впровадження сучасного автоматизованого програмного забезпечення. Ми погоджуємося з О. Павечак-Данилюк, що для забезпечення ефективного процесу автоматизації кожному підприємству необхідно всебічно проаналізувати основні характеристики оцінки ефективності програмних продуктів:

1) технічні характеристики програми — швидкість обробки інформації та вирішення завдань, можливість редагування стандартних форм та форм звітності відповідно до змін законодавчої бази, забезпечення обміну інформацією між структурними підрозділами підприємства та інформаційної безпеки, можливість переходу на нову версію програми для забезпечення інтеграції даних;

2) комерційні характеристики — розумна ціна програмного забезпечення, наявність документації, можливість технічної підтримки, навчання персоналу, надання консультаційних послуг;

3) ергономічні характеристики — зручна робота з програмою (інтерфейс), реалізація можливості одночасної роботи із декількома документами тощо [6, с. 212].

Ми вважаємо, що використання програмних продуктів для автоматизації системи обліку дає змогу не лише забезпечити ефективний процес облікових операцій, пов'язаних із наданням послуг підприємствам та проведення відповідних розрахунків, а й формування цілісної інформації в систему, використання якої дозволяє проаналізувати ефективність організації та своєчасно приймати інформовані управлінські рішення.

Таблиця 1 – Послідовність забезпечення ефективної автоматизації системи бухгалтерського обліку в Україні

Етап	Характеристика
I	Обґрунтування облікової політики в рамках нормативно-правової бази. Вибір організаційної та реєстраційної форми обліку
II	Створення модельної системи внутрішнього обліку та управління
III	Забезпечення адаптації системи та вдосконалення процедур обліку відповідно до конкретних умов організації
IV	Вибір прогресивного бухгалтерського програмного забезпечення, методу обробки, занотовування та архівування економічної інформації. Побудова процесу електронного документообігу
V	Забезпечення потрібного числа автоматизованих робочих місць для бухгалтерського персоналу
VI	Впровадження облікової політики та забезпечення ефективності функціонування автоматизованої системи бухгалтерського обліку
VII	Цілісна оцінка ефективності процесу автоматизації обліку

Джерело: [4, с. 186].

Слід зазначити, що при використанні автоматизованих форм бухгалтерського обліку технологічний процес обробки облікових даних передбачає здійснення наступних послідовних кроків:

- 1) збір та реєстрацію первинних даних для подальшої автоматизованої обробки;
- 2) створення даних на електронних носіях, у тому числі: журналі операцій, структурі синтетичних та аналітичних облікових записів, довідниках аналітичних об'єктів, інша постійна економічна інформація;
- 3) одержання за запитом користувачів необхідних бухгалтерських даних за звітний період у вигляді реєстрів синтетичного обліку, аналітичних таблиць, довідок бухгалтерського обліку [2, с. 353].

Детальне вивчення ринку програмних продуктів з автоматизації бухгалтерського обліку дало нам можливість ідентифікувати ліцензованих провідних виробників програмного забезпечення (табл. 2).

Аналіз підтвердив широку функціональність розглянутих програмних продуктів. Їх розробники реалізували можливість працювати з найбільш поширеними обліковими елементами, зокрема, банком та касою, продажами, закупівлями, складом, податковим обліком, а також фінансовою звітністю.

Однією з головних відмінностей у програмах є версія доставки: локальна чи мережева. Наприклад, програма «ІС-ПРО» має лише мережеву версію. Недоліком такого постачання є залежність користувачів програмного продукту від інтернет-ресурсу. Інші програми, насупроти, дозволяють працювати лише в локальній мережі, обмежуючи доступ користувачів до інформації незалежно від їх розташування та у будь-який час. На відміну від інших, програма «Майстер : Бухгалтерія» створила можливість працювати як в локальних версіях, так і в мережевих.

Інша суттєва різниця – наявність або відсутність провадження обліку відповідно до міжнародних стандартів. Цей функціональний варіант доступний тільки в програмах «Майстер : Бухгалтерія» [17], «SAP» [19] та «ІС-ПРО» [11]. Для компаній, які стежать і ведуть діяльність за міжнародними стандартами, ця функція дуже важлива.

Також важливим недоліком розглянутих програм є неможливість вести облік операцій з необоротними недорогими активами, а модуль заробітної плати підключається як опція. У програмному продукті «Парус-Бухгалтерія» функціональні можливості розрахунків із заробітної плати реалізовані не повністю, тому, якщо підприємство має значну кількість співробітників, йому слід додатково придбати ще й інформаційну систему «Парус-заробітна плата».

Огляд основних програмних продуктів, широко використовуваних в Україні, показав, що незважаючи на обмеження, більшість підприємств продовжують використовувати програму «ІС : Бухгалтерія» для ведення обліку.

Таблиця 2 – Аналіз можливостей дозволених комп'ютерних програм для ведення бухгалтерського обліку в Україні

Критерій	Програмний продукт			
	MASTER: Бухгалтерія	Парус- Бухгалтерія	SAP	1С-ПРО
Реалізація локальної версії програми	Так	Так	Так	Ні
Реалізація мережевої версії програми	Так	Ні	Ні	Так
Серверна версія програм	Ні	Так	Так	Так
Резервне копіювання для відновлення даних	Так	Так	Так	Так
Розмежування прав доступу до даних	Так	Так	Так	Так
Наявність паролів	Так	Так	Так	Так
Можливість роботи за українськими стандартами ведення бухгалтерського обліку	Так	Так	Так	Так
Можливість роботи за міжнародними стандартами ведення бухгалтерського обліку	Так	Ні	Так	Так
Виведення та зберігання первинних документів	Так	Так	Так	Так
Здійснення обліку в різних грошових та натуральних одиницях виміру	Так	Так	Так	Так
Створення фінансової звітності	Так	Так	Так	Так
Ведення обліку у декількох юридичних осіб	Так	Так	Так	Так
Коригування типових господарських операцій	Так	Так	Так	Так
Групування журналу проводок	Так	Так	Так	Так
Обновлення документів і звітності	Так	Так	Так	Так
Забезпечення стандартною звітністю	Так	Так	Так	Так
Управлінська звітність	Так	Так	Так	Так
Можливість обліку банківських та касових операцій	Так	Так	Так	Так
Облік операцій з основними засобами та малоцінними необоротними активами	Так	Так	Так	Так
Облік процесу продажів	Так	Так	Так	Так
Облік процесу закупівель	Так	Так	Так	Так
Складський облік	Так	Так	Так	Так
Облік виробничих процесів	Так	Так	Так	Так
Облік розрахунків з плати праці	Так	Ні	Так	Так
Податковий облік	Так	Так	Так	Так

Джерело: [5, 11, 14, 17].

На нашу думку, найбільш оптимальною бухгалтерською програмою українського виробництва, яка могла б повністю замінити програмний продукт «1С: Бухгалтерія» в галузі сільського господарства є «Майстер : Бухгалтерія».

Основні особливості цієї програми включають:

- наявність розробки довільних запитів до інформаційної бази;
- наявність гнучких засобів підготовки звітних документів;
- систему розробки бізнес-процесів, що забезпечує попроцесний документообіг з великою кількістю стадій;
- систему розробки опису методів розрахунку вартості;
- систему розробки моделей планування;
- систему розробки копіювання бухгалтерських проводок, регістрів та бухгалтерського обліку (журналів, інформації);
- класифікатор об'єктів і видів ресурсів;
- відкрита модель фінансового планування та бюджетування;
- наявність інструментів для інтеграції з автоматизованими системами управління, датчиками, обладнанням, вагами, терміналами збору даних та інтегрується з офісними програмами MS Excel, MS Word, MS Project, Open Office;
- формування звітів дозволяє користувачам системи отримувати необхідні звіти в швидкому режимі [17].

Програма «MASTER : Агро» для обліку агробізнесу відповідає вимогам чинного законодавства України та сповна адаптована до українського ринку. Вона складається зі структурних модулів, що охоплюють всі сфери бухгалтерського та податкового обліку.

Основними спеціалізованими модулями цього продукту є: рослинництво та тваринництво.

У модуль рослинництво входять: 1) Поле (облік польових робіт з обробки ґрунту, посіву та догляду за біологічними активами рослинництва; надання сільськогосподарських послуг сто-

роннім організаціям; облік витрат посівного матеріалу; облік витрат засобів захисту рослин та отрутохімікатів; облік внесення добрив; збір урожаю, реєстр приймання зерна; надходження біологічних активів рослинництва); 2) Операції (коригування витрат рослинництва; списання загиблих посівів; облік початкових залишків рослинництва; облік початкових залишків незавершеного виробництва; списання витрат майбутніх періодів рослинництва; закриття витрат рослинництва); 3) Звіти (визначення виробничої собівартості продукції; посів та збір врожаю (форма № 37-сг); звіт про внесення мінеральних добрив № 9-б-сг; результати збору врожаю № 29-сг; аналіз витрат на випуск продукції).

У модуль тваринництво входять: 1) Звіти (формування Книги обліку руху тварин на підприємстві; формування оборотно-сальдової відомості по рахунку та картки рахунку; відомості витрат кормів, руху молока та реалізації сільськогосподарської продукції; формування статистичних звітів із ведення сільського господарства); 2) Операції (облік виробничих витрат тваринництва та формування собівартості; коригування підрозділів, замовлень і статей виробничих витрат; розподіл загальногосподарських витрат; визнання отримання дотацій на ведення сільського господарства; визначення фінансового результату діяльності господарства в сфері тваринництва); 3) Ферма (відображення переміщення тварин, переведення до іншої групи, формування основного поголів'я, вибракування на відгодівлю; відомість надоїв молока, відображення проведення контрольних надоїв; передача готової продукції біологічних активів тваринництва для власних господарських потреб; відображення забою тварин та отримання готової продукції; облік приплоду біологічних активів тваринництва; акт на вибуття тварин внаслідок падежу біологічних активів тваринництва з вказанням причин); 4) Корми (автоматичний розрахунок кормо-днів групи тварин; зважування тварин, визначення приросту живої ваги; друк документів зважування тварин за спеціальною формою № ПБАСГ-10).

Важливою перевагою «MASTER : Бухгалтерія» є також програма для навчання партнерів, яка розрахована на 12 курсів. Її основна мета полягає у наданні партнерам навичок при встановленні програми та особливостях конфігурації його модулів, вивченні основних інструментів програми та параметрів для вирішення завдань облікового напрямку.

Навчальний процес ділиться на 3 рівні. Перший рівень «Користувач» – призначений для тих, хто працює з програмою. Другий рівень «Консультант» – для автоматичного налаштування та навчання користувачів. Третій «Розробник» – для тих компаній і партнерів, які потребують більш глибокої адаптації продукту до робочого процесу.

Висновки. Незважаючи на санкції, програмний продукт «1С: Бухгалтерія», що має як стаціонарні, так і хмарні версії, є найбільш поширеною програмою бухгалтерського обліку.

Проведений аналіз найпопулярніших спеціалізованих бухгалтерських програм дозволив спрогнозувати варіанти вибору найкращого програмного забезпечення для сільськогосподарських підприємств, бухгалтерський облік яких буде вестися в «хмарі», краще обрати такий програмний продукт як «MASTER : Бухгалтерія».

Перспективними є подальші дослідження і проведення комплексного аналізу особливостей використання різних програмних продуктів з метою здійснення раціонального вибору програмного забезпечення для автоматизації облікових процедур підприємства з урахуванням особливостей їх діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Войнаренко М.П. Обліково-аналітичні аспекти управлінських концепцій: процеси формування та реалізації : моногр. / за наук. ред. М.П. Войнаренка і Л.В. Скоробогатої. Хмельницький : ХНУ, ФОП Мельник А.А., 2014. 605 с.
2. Железняк А.М. Проблеми та перспективи комп'ютеризації бухгалтерського обліку бюджетних установ. Науковий вісник НЛТУ України, 2012. Вип. 22. С. 350–354.
3. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту : навч. посіб. К. : Знання-Прес, 2003. 349 с.
4. Осмятченко В.О. Бухгалтерський облік в умовах застосування інформаційних технологій : моногр. К. : КНЕУ, 2010. 263 с.
5. Офіційний сайт компанії SAP. URL: <http://www.sap.com/cis/index.epx>.
6. Павелчак-Данилюк О. Обґрунтування програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах. Вісник Тернопільського національного технічного університету. 2017. № 1. С. 209–218.
7. Петренко Я.В. Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті : навч. посібник. Краматорськ : ДГМА, 2014., 320 с.
8. Писаревська Т.А. Інформаційні системи в управлінні персоналом та економіка праці. К. : КНЕУ, 2010. 284 с.

9. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 року № 851-IV. Дата оновлення: 05.10.2017.
10. Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій): Указ Президента України від 28.04.2017. Офіційний вісник України. 2017., № 41. С. 8.
11. Система автоматизації обліку «ІС-ПРО». URL: <https://stcentr.com.ua/is-pro>.
12. Тимейчук Т.Б. Аналіз можливостей програмного забезпечення автоматизації обліку в бюджетних установах. Вісник національного університету водного господарства та природокористування. 2010., Вип. 1 (49). С. 228–234.
13. Чернікова І.Б. Про особливості вибору інформаційних програм бухгалтерського обліку в управлінні ринковими структурами. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2015. (Вип. 1). С. 40–51.
14. Шабельник Т.В. Переваги і можливості програмного продукту Парус. URL: http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2009/Matemathics/42132.doc.htm
15. Шара О.І. Забезпечення якості обліку бюджетних установ в умовах використання інформаційних технологій. Вісник Хмельницького національного університету. 2010. № 5. Т.3. С. 267–269.
16. Green David A., Benjamin M. Sand. Has the Canadian Labour Market Polarized? Canadian Journal of Economics, Vol. 48 (2). 2015. pp. 612–646.
17. MASTER : Бухгалтерія – нова програма для обліку на підприємствах малого та середнього бізнесу. URL: <https://news.dtki.ua/debet-kredit/partner-news/45185>.
18. Rainer Andreas, Rita Strohmaier. Modeling the Diffusion of General Purpose Technologies in an Evolutionary Multi-sector Framework. Empirica 41 (3). 2014. pp. 425–444.
19. SAP Help Portal. URL: <http://help.sap.com>.
20. Thomas Edward Marshall, Sherwood Lane Lambert. Cloud-Based Intelligent Accounting Applications: Accounting Task Automation Using IBM Watson Cognitive Computing. Journal of Emerging Technologies in Accounting: Spring 2018. Vol. 15. No 1. pp. 199–215.
21. Vysotskaya A., Prokofieva M. The difficulties of teaching IFRS in Russia. Issues in Accounting Education. V.2. No 28. P. 2013. pp. 309–319.

REFERENCES

1. Vojnarenko M.P. (Eds.). (2014). *Oblikovo-analitychni aspekty upravlins'kyh koncepcij: procesy formuvannja ta realizacii* [Accounting and analytical aspects of management concepts: formation and implementation]. Khmelnytskyi, KHNU, 605 p.
2. Zheljeznjak A.M. (2012). *Problemy ta perspektyvy komp'juterizacii' buhgalters'kogo obliku bjudzhetnyh ustanov* [Problems and prospects of computerization of accounting of budgetary institutions]. *Naukovyj visnyk NLTU Ukrai'ny*. 2012. Exp. 22, pp. 350–354.
3. Ivahnenkov S.V. (2003). *Informacijni tehnologii' v organizacii' buhgalters'kogo obliku ta audytu* [Information technology in the organization of accounting and auditing]. Navch. posib. K., Znannja-Pres. 349 p.
4. Osmjatchenko V.O. (2010). *Buhgalters'kyj oblik v umovah zastosuvannja informacijnyh tehnologij* [Accounting in the conditions of application of information technologies]. Monogr. K., KNEU. 263 p.
5. Official site of the company SAP. URL: <http://www.sap.com/cis/index.epx>.
6. Pavelchak-Danyljuk O. (2017). *Obg'runtuvannja programnogo zabezpechennja dlja avtomatyzacii' buhgalters'kogo obliku na pidpryjemstvah* [Justification of software for automation of accounting at enterprises]. *Visnyk Ternopil's'kogo nacional'nogo tehnicnogo universytetu*. No 1, pp. 209–218.
7. Petrenko Ja.V. (2014). *Informacijni systemy i tehnologii' v obliku ta audyti* [Information systems and technologies in accounting and auditing] navch. posibnyk. Kramators'k, DGMA. 320 p.
8. Pysarevs'ka T.A. (2010). *Informacijni systemy v upravlinni personalom ta ekonomika praci* [Information systems in human resources management and labor economics] K., KNEU. 284 p.
9. Про електронні документи та електронний документообіг [About electronic documents and electronic document circulation]; Закон Украi'ny від 22.05.2003 року No 851-IV. Дата оновлення: 05.10.2017.
10. Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) [On the application of personal special economic and other restrictive measures (sanctions)]: Указ Президента Украi'ny від 28.04.2017. Офіційний вісник Украi'ny. 2017, (№ 41), p. 8.
11. Система автоматизації обліку «ІС-ПРО». URL: <https://stcentr.com.ua/is-pro>.
12. Тимейчук Т.Б. (2010). *Analiz mozhlyvostej programnogo zabezpechennja avtomatyzacii' obliku v bjudzhetnyh ustanovah* [Analysis of the possibilities of accounting automation software in budgetary institutions]. *Visnyk nacional'nogo universytetu vodnogo gospodarstva ta pryrodokorystuvannja*. Vyp. 1 (49), pp. 228–234.
13. Chernikova I.B. (2015). *Pro osoblyvosti vyboru informacijnyh program buhgalters'kogo obliku v upravlinni rynkovymi strukturamy* [About the peculiarities of choosing information programs of accounting in the management of market structures]. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. Vyp. 1, pp. 40–51.
14. Shabel'nyk T.V. *Perevagy i mozhlyvosti programnogo produktu Parus*. URL: http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2009/Matemathics/42132.doc.htm
15. Shara O.I. (2010). *Zabezpechennja jakosti obliku bjudzhetnyh ustanov v umovah vykorystannja informacijnyh tehnologij* [Ensuring the quality of accounting of budgetary institutions in the use of information technology]. *Visnyk Hmel'nyc'kogo nacional'nogo universytetu*. No 5. T.3. pp. 267–269.
16. Green David A., Benjamin M. Sand. (2015). *Has the Canadian Labour Market Polarized?* [Has the Canadian Labour Market Polarized?] *Canadian Journal of Economics*, 48 (2), pp. 612–646.
17. MASTER : Бухгалтерія – нова програма для обліку на підприємствах малого та середнього бізнесу. [Accounting – a new program for accounting in small and medium-sized businesses]. URL: <https://news.dtki.ua/debet-kredit/partner-news/45185>.
18. Rainer Andreas, Rita Strohmaier. (2014). *Modeling the Diffusion of General Purpose Technologies in an Evolutionary Multi-sector Framework* [Modeling the Diffusion of General Purpose Technologies in an Evolutionary Multi-sector Framework]. *Empirica* 41 (3), pp. 425–444.

19. SAP Help Portal. URL: <http://help.sap.com>.
20. Thomas Edward Marshall, Sherwood Lane Lambert. Cloud-Based Intelligent Accounting Applications: Accounting Task Automation Using IBM Watson Cognitive Computing. *Journal of Emerging Technologies in Accounting*: Spring 2018. Vol. 15, no 1, pp. 199–215.
21. Vysotskaya A., Prokofieva M. (2013). The difficulties of teaching IFRS in Russia. *Issues in Accounting Education*. V.2. No 28, pp. 309–319.

**Реалии автоматизации бухгалтерского учета в сельскохозяйственных предприятиях Украины
Хомовой С.М., Томилова Н.А., Хомовой М.Н.**

На сегодня внедрение санкций к производителю и ряду дилеров одного из самых популярных программных продуктов «1С: Бухгалтерия» в Украине поставило перед большим количеством субъектов хозяйствования проблему выбора программного обеспечения для ведения бухгалтерского учета, которые были бы разрешены для использования на территории Украины.

В статье рассматриваются возможности разрешенных в Украине программных продуктов для обеспечения бухгалтерского учета. Анализ программ «Парус-Бухгалтерия», «SAP», «Мастер: Бухгалтерия», «1P-PRO», их функциональность и сравнения.

Обзор основных программных продуктов, которые широко используются на территории Украины, показал, что несмотря на ограничения, большинство предприятий, в том числе и те, которые предоставляют услуги по аутсорсингу, для ведения учета продолжают пользоваться программой «1С: Бухгалтерия».

Определено, что практическое применение нового украинского продукта «Мастер: Бухгалтерия», который претендует на право замены программы «1С: Бухгалтерия», которая запрещена в Украине, имеет необходимость адаптироваться к условиям и характеристикам сельского хозяйства на аграрных предприятиях.

Доказано, что лучшим среди всех существующих и разрешенных для использования на украинском рынке профессиональных программ учета на сегодняшний день признан продукт «Мастер: Бухгалтерия».

Ключевые слова: автоматизация, программа, компьютерные технологии, форма учета, бухгалтерский учет предприятия, «Мастер: Бухгалтерия».

**Realia of accounting automation in agricultural enterprises of Ukraine
Khomovju S., Tomilova N., Khomovju M.**

Accountancy is an integral part of any enterprise functioning. But it is impossible to keep an accounting without using a computer and software in modern economic conditions.

Nowadays, the introduction of sanctions against the manufacturer and a number of dealers of one of the most popular software products, «1S: Accounting» introduced the problem of choosing accounting software before a considerable number of business entities that would be allowed for the use on the territory of Ukraine.

There is a transformation of the accounting system and accounting procedures in the conditions of the use of the computer technologies and software products for accounting automation, which is accompanied by the increase in the quality and efficiency level of the management process. The application of automation software significantly increases the quality of accounting information process in organizations.

We consider the main advantages of the use of modern information technology for automation of accounting procedures on the basis of the conducted critical analysis of special literature. They are: 1) processing and preserving a large number of identical units in the structural plan of accounting information; 2) the possibility of choosing the necessary information from a great number of data; 3) reliable and faultless realization of mathematical calculations; 4) operational obtaining of the necessary data for the adoption of reasonable management decisions; 5) repeated recreation of actions.

It should be noted that in the conditions of the use of automated forms of accounting, the technological process of processing of records envisages the implementation of the following successive steps: 1) collection and registration of primary data for further realization of automated processing; 2) the formation of arrays of records on electronic media, including: a journal of economic operations, the structure of synthetic and analytical accounts, manuals of analytical objects, permanent information etc.; 3) receiving, at the request of the user, the necessary accounting data for the reporting period in the form of registers of synthetic accounting, analytical tables and certificates of accounts.

The overview of the major software products («Parus accounting», «SAP», «Master: accounting», «1S-pro»), which are widely used in Ukraine, showed that despite the restrictions, most enterprises, including those providing outsourcing services, continue to use the «1S: Accounting» program for keeping records.

From our point of view, the most optimal accounting program of ukrainian production is «Master: accounting», which could completely replace the software product «1S: Accounting» in the field of agriculture.

The software product «Master: agro» for keeping records of agrobusinesses meets the requirements of the current legislation of Ukraine and is fully adapted to the ukrainian market. It consists of functional modules embracing all areas of accounting and tax accounting.

The important advantage of the program «Master: accounting» is also a training program for partners, which is made for 12 classes. The main purpose of this is to provide partners with practical skills in installing the program and the features of the configuration of its modules, the study of basic programming tools and settings for solving account tasks.

The studying process is divided into 3 levels. The first level is «user» – designed for anyone who can potentially work with the program. The second level «consultant» is for the automatic setting and training of users. The third «developer» is for those companies and partners who need aintenser adaptation of the product to the working process.

Key words: automation, program, computer technologies, accounting of enterprise.

Надійшла 03.12.2018 р.